

УДК 341.215.43
DOI <https://doi.org/10.32841/ILA.2021.25.09>

ЧЕРЕДНИЧЕНКО О. Ю.,

кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри досудового розслідування та правового забезпечення
оперативно-службової діяльності Служби безпеки України
Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

КОЗЛОВА А. О.,

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри туризму та готельного господарства
Харківського національного університету міського господарства
імені О. М. Бекетова

**АКТУАЛЬНІСТЬ ЗМІН МІЖНАРОДНИХ ПРАВОВИХ
АКТІВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ В УМОВАХ СВІТОВОЇ
КРИЗИ, ЩО ВИКЛИКАНА ПАНДЕМІЄЮ COVID-19,
ТА НЕДОПУЩЕННЯ ПРИ ЦЬОМУ ПОРУШЕННЯ
ПРАВ ЛЮДИНИ**

Анотація. У статті досліджуються питання, які стосуються доцільності розробки та запровадження теоретико-методологічних підходів удосконалення системи правових актів у сфері міжнародної туристичної діяльності в контексті нових викликів та нових ризиків міжнародного рівня. Авторами проаналізовано сучасний стан туристичної галузі в умовах нових викликів та ризиків, насамперед зумовлений спалахом пандемії COVID-19. У статті наведені основні міжнародні нормативно-правові акти у сфері туристичної діяльності, а також окремі нормативно-правові акти національного законодавства, що регулюють відносини між суб'єктами туристичної галузі держави. Було встановлено, що у сучасних умовах наявна міжнародна та національна нормативно-правова бази, що регулюють праввідносини у сфері туристичної діяльності, потребують удосконалення та корегування. Авторами доводиться аргументована думка щодо недопустимості зволікання цього процесу, а також необхідності використання в ході роботи з удосконалення міжнародних нормативно-правових актів наукових методів, залучення для виконання цієї задачі науковців, фахівців галузі, правників-міжнародників, представників влади та органів управління. Важливо враховувати і думку практиків, які працюють у сфері туризму. Особливу увагу при цьому треба звернути на дотримання прав і свобод людини як основної цінності, недопущення дискримінації особи (людини) в процесі розробки та впровадження нових міжнародних безпекових стандартів. Автори вважають, що в теперішній ситуації цю роботу слід організувати швидко, якісно, але виважено. Вона повинна ґрунтуватися на комплексній, системній основі, враховуючи як довгострокові прогнози розвитку галузі, так і можливі нові ризики та виклики, в тому числі такі, які раніше не бралися до уваги або

вважалися малоймовірними. На думку авторів, доцільними є підходи щодо використання моделювання наявних та можливих алгоритмів діяльності туристичного сектору економіки в умовах кризових явищ та надзвичайних ситуацій. У ході дослідження автори намагалися знайти та запропонувати шляхи реалізації цих завдань, надати науково обґрунтовані моделі для практичного втілення.

Ключові слова: туризм, безпека, небезпека, ризики у туризмі, міжнародні стандарти, міжнародні правові акти, паспорти безпеки, ідентифікація особи, система безпеки, міжнародні правовідносини, міжнародні туристичні стандарти, міжнародні конвенції та угоди, туристична галузь, туристична сфера, права людини, здоров'я людини.

Постановка проблеми. Закон України «Про туризм» визначає туризм як тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування [1]. Вказані норми національного законодавства виникли не самі собою, а ґрунтуються на принципах міжнародного права та кращих зразках міжнародних стандартів. Приведемо основні із них.

Гаазькою декларацією (1989 р.) зазначається, що туризм став явищем, яке увійшло в наші дні в повсякденне життя сотень мільйонів людей і являє собою вид діяльності, що має найважливіше значення для життя людей і сучасних суспільств, перетворившись на важливу форму використання вільного часу окремих осіб (туристів) та основний засіб міжособистісних зв'язків і політичних, економічних і культурних контактів, що стали необхідними в результаті інтернаціоналізації всіх секторів життя націй [10].

У Манільській декларації по світовому туризму (1980 р.) туризм визначається як діяльність, що має велике значення в житті народів через безпосередній вплив на соціальну, культурну, освітню та економічну сфери життя держав і їхніх міжнародних відносин [11].

Туристична галузь в останні десятиріччя зазнала стрімкого розвитку та є цікавою не тільки для громадян – споживачів туристичного продукту, а й для інвесторів різного рівня. Багато країн, таких як Іспанія, Італія, Єгипет, Чорногорія, Туреччина, Таїланд та багато інших, взагалі отримували значну частку ВВП від туристичної діяльності [11]. В Україні, як країні зі значним туристичним потенціалом, останнім часом теж активно розвивався туристичний сектор економіки, який позитивно впливав на процес оздоровлення національної економіки, розвивав міжнародні відносини, «працював на імідж держави».

Але ефективність діяльності туристичних установ, у тому числі вітчизняних, багато в чому зумовлена середовищем його функціонування, впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Наприклад, на розвиток туристичних установ впливають такі негативні чинники, як нестабільна соціально-політична і фінансово-економічна ситуація в країні; недосконалість (прогалини) законодавства як національного, так і міжнародного; криміналізація суспільства та корупція; падіння купівельної спроможності та інше.

Водночас найбільшого удару туристичної галузі було завдано в минулому році з початком пандемії COVID-19, яка своєю чергою призвела не тільки до фінансово-економічної кризи, а й «оголила» низку інших проблем. Так, за даними Всесвітньої туристичної організації ООН (UNWTO), в результаті цього прогнозується скорочення світового ВВП на 2 трильйони доларів США [12]. Лише за 9 місяців 2020 року, за даними UNWTO, країни світу прийняли на 900 млн менше туристів порівняно з аналогічним періодом 2019 року [12].

Наукові та практичні дослідження свідчать, що розвитку туризму сприяють різноманітні фактори, основними з яких є конкуренція, інформаційні технології, можливості перевізників, мобільність населення, якість туроператорських послуг, політичні і соціальні чинники і т. ін.

Без всякого сумніву, туризм – це міжнародне явище та, окрім економічних питань, на розвиток сфери туризму все більше впливають міжнародні, міждержавні відносини. Майже всі туристично розвинуті країни входять до міжнародного туристичного ринку. Водночас розподіл туристичних потоків здійснюється нерівномірно, тому що на це впливають такі чинники, як рівень соціального, політичного (додержання прав і свобод, принципів демократії), економічного розвитку країн, наявність або відсутність конфліктів (у тому числі військових), стан екології та довкілля, санітарно-епідеміологічний рівень забезпечення населення і т. ін. Дуже важливими чинниками є і безпекові питання. Як результат, у сфері міжнародного туризму наявна жорстка конкуренція, яка інколи протирічить нормам національного і міжнародного законодавства.

У процесі розвитку туризму, особливо в ХХ сторіччі, була створена не тільки сучасна матеріальна-технічна, фінансово-економічна, логістична бази, а й відбудована система правових взаємин між суб'єктами туристичної діяльності. Створені державні та міждержавними інституції, діяльність яких ґрунтуються на міжнародних нормативно-правових актах, які теж були напрацьовані міжнародною спільнотою в останні десятиліття минулого століття.

Але натепер ситуація кардинально змінилася. На сучасну соціально-економічну та політичну ситуацію у світі впливає багато негативних чинників, з'явилися нові ризики, які мають враховуватись і в туристичному бізнесі. Як уже згадувалося вище, найбільш небезпечними і руйнівними із цих ризиків є природні катаклізми, епідемії та пандемії, роль яких раніше не завжди оцінювалася об'єктивно.

Безперечним є те, що ключовою фігурою у системі туризму повинен виступати саме турист (людина, особа, громадянин) і тому безпека туризму є важливішим завданням не лише для суб'єктів туристичного сектору, а й для урядів країн. Беручи до уваги тісну світову міжнародну кооперацію, високу мобільність людей, слід констатувати, що безпекові питання виходять за рамки національних проблем і стають питаннями міжнарод-

ного рівня. Як наслідок, у сучасному світі над питаннями безпеки туризму повинні і працюють відповідні міжнародні організації.

Міжнародні організації – це об'єднання державних і національних організацій неурядового характеру, створених для досягнення загальних цілей у певній сфері людської діяльності (у сферах політики, економіки, соціального і культурного життя, туризму та ін.). Міжнародні організації виступають як одна з важливих і найефективніших форм багатостороннього співробітництва між державами, що є їх членами. Найбільш відомими із них є: Організація Об'єднаних Націй, Всесвітня туристична організації ООН (UNWTO), Міжнародна організація праці, Всесвітня організація охорони здоров'я, Всесвітня торговельна організація, Міжнародна організація цивільної авіації, Міжнародна морська організація та ін., які користуються всім спектром інструментарію для регулювання міжнародної туристичної діяльності [3].

Для регулювання міжнародної туристичної діяльності міжнародна спільнота розробила певні інструменти – це правові акти, спрямовані на установлення визначеного порядку, норм, правил, принципів і підходів у здійсненні туристичної діяльності [3]. Саме за допомогою них здійснюється міжнародне регулювання відносин у туристичній сфері.

Міжнародне регулювання – це міжнародна система впливу і комплекс заходів, націлених на ефективне управління певним видом міжнародної діяльності (підтримка стабільності, її зміна, впорядкування) відповідно до визначених міжнародних принципів, норм і стандартів [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українському науковому середовищі дослідження щодо проблем розвитку туризму набули актуалізації в останні десятиліття. Цьому сприяли такі фактори, як лібералізація під час перетинання кордонів між країнами, а саме їх «відкриття» або спрощення візових процедур. У цей же період почалася підготовка різного рівня спеціалістів у галузі туризму та готельного господарства. Ситуація на туристичному ринку досить тривалий час була відносно стабільною в плані ризиків та «форс-мажорів», тому особливу увагу як вітчизняні, так і іноземні науковці приділяли вивченню та аналізу стану розвитку туристичної галузі, проблемним питанням розрахунку вартості туристичного продукту, прогнозуванню туристичних потоків, проблем розвитку готельного сектору та туристичної логістики. Питанням безпеки туризму, міжнародним відношенням у сфері туризму теж було присвячено певну кількість наукових досліджень, але вони не були у науковців у пріоритеті. Методичні та практичні аспекти вищенаведених напрямів туризму розглядаються у працях таких учених, як Н. Галла, О. Заноско, Н. Корж, І. Маркіна [5], І. Писаревський, С. Мічурін та інші.

На нашу думку, більшість вітчизняних авторів зосереджують свою увагу на висвітлюванні саме економічної та організаційної складової частин діяльності туристичних установ, а теоретичним аспектам безпечного функціонування туристичної галузі, що ґрунтуються на нормах міжнародних

правових актів, приділяється не досить уваги. Більшість вітчизняних учених, що спеціалізуються на вивченні проблем туристичної сфери, у своїх працях не наводять чіткого визначення безпеки туризму, не часто вдаються до вивчення проблем діяльності туристичної сфери саме крізь призму міжнародної правової бази.

Водночас у зарубіжній науці є досить ґрунтовні теоретичні узагальнення щодо змісту та структури категорії «безпека туризму», «міжнародних стандартів діяльності туристичної галузі», що закріплені в міжнародних правових актах. Так, у цьому контексті варто згадати праці таких учених, як І. Коварі [6], Й. Мансфелд, А. Пізам [7], К. Зімані та ін.

Однак, незважаючи на наявність певних напрацювань у зарубіжній та вітчизняній науці, все ж таки натепер не сформовані чіткі та зрозумілі для практиків та споживачів туристичного продукту підходи до трактування та механізмів вирішення наведених проблем функціонування туризму. Немає чіткого та зрозумілого алгоритму дій, що ґрунтується на нормах сучасних міжнародних та національних правових актів, у тому числі і через їх недосконалість у сучасних умовах.

Зазначені напрями наукових пошуків, на наш погляд, є актуальними і потребують особливої уваги з боку науковців. Саме це і зумовило вибір теми та визначення мети і завдань дослідження.

Формування цілей статті. Мета статті – на підставі аналізу даних щодо розвитку кризових явищ, зумовлених пандемією COVID-19, розробка пропозицій (підходів) щодо формування системи удосконалення правових актів у сфері міжнародного туризму як основних умов підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі та недопущення порушень при цьому базових прав і свобод людини.

Виклад основного матеріалу. Значне підвищення мобільності населення, постійне розширення міжнародного туристичного обміну, особливо в останні десятиліття, призвело до необхідності його унормування та регулювання в тому числі за допомогою міжнародних нормативно-правових актів. Туристичні обміни, пов'язані з перетином державних кордонів, присутністю туристів на території іноземної країни і порядок пересування країною, з огляду на уніфікований підхід, повинні регулювати норми міжнародного права [11].

Світова спільнота напрацювала певну кількість норм та правил у сфері туристичного обміну, які ґрунтуються на забезпеченні принципів поваги до людини, її гідності, прав і свобод, поваги до релігійних цінностей і т. ін. Як наслідок, можна констатувати, що в результаті виник Інститут міжнародного туристичного права, напрацьовано та систематизовано систему міжнародних туристичних стандартів.

Інститут міжнародного туристичного права – це набір принципів і норм (стандартів), що регулюють діяльність держав у сфері туризму та міжнародних подорожей з метою задоволення широкого кола культурних і духовних потреб особистості [3].

Наявні стандарти, що містяться у нормах міжнародного туристичного права, націлені на забезпечення ефективної співпраці держав у сфері туризму, зміцнення взаємної зацікавленості їх розвитку у суб'єктів туристичного обміну. Більшість цих нормативно-правових актів і стандартів було прийнято на міжнародних туристичних конференціях і зустрічах на основі реалій та звичаїв, які існували в періоди їх обговорення і прийняття.

Таким чином, міжнародно-правове регулювання туризму і туристичних послуг ґрунтується на міжнародних договорах і міжнародних звичаях, а також актах спеціалізованих міжнародних організацій. Головною із них є Всесвітня туристична організація ООН (UNWTO). Основними з міжнародних нормативно-правових актів у сфері туризму є міжнародні конвенції як один з видів договорів. Вони встановлюють взаємні права й обов'язки держав у певній сфері людської діяльності [9].

За час діяльності міжнародних організацій, а це друга половина минулого сторіччя, була прийнята низка найважливіших документів з питань туризму. Основні з них це:

- Загальна резолюція римської конференції ООН по міжнародному туризму і подорожам, 1963 р.;
- Завершальний акт Ради безпеки і співпраці в Європі, 1975 р.;
- Манільська декларація по світовому туризму, 1980 р.;
- Документ Акапулько Всесвітньої Ради з туризму 1982 р.;
- Хартія туризму і її розділ «Кодекс туризму» 1985 р.;
- Гаазька декларація по туризму, 1989 р.;
- Осацька декларація по туризму, 1994 р.;
- Глобальний етичний кодекс туризму, 1999 р.;
- Осацька декларація тисячоліття, 2001 р. [11].

В Україні більшість із вищевказаних нормативно-правових актів ратифіковано, тобто правова основа міжнародного співробітництва в галузі туризму базується на міжнародних договорах, норми яких трансформовано до національного законодавства. Наша держава бере участь у діяльності міжнародних туристичних організацій відповідно до міжнародно-правових зобов'язань та статутних документів відповідних організацій. Участь України в міжнародних угодах доповнюють її національне законодавство, міжнародні договори та угоди [11].

Важливу роль у регламентації діяльності туризму відіграє «Кодекс туриста». Посилаючись на ст. XIII вказаного кодексу, туристи мають право на вільний доступ усередині і за межами своїх країн до місць і окремих районів туристичного інтересу і з урахуванням наявних правил та обмежень на вільне пересування в місцях транзиту й тимчасового перебування [10].

У цих же місцях туристи повинні мати право на:

- 1) об'єктивну інформацію про умови й можливості їх поїздок і перебування;
- 2) особисту безпеку і безпеку їхнього майна, а також на захист своїх прав;

3) відповідну суспільну гігієну, ефективні заходи щодо запобігання інфекційним захворюванням і нещасним випадкам, а також на вільний доступ до служб, закладів та установ охорони здоров'я;

4) вільний і швидкий зв'язок усередині країни, а також із закордоном;

5) адміністративні та юридичні гарантії, необхідні для захисту їхніх прав.

Крім того, на туристів покладаються й певні обов'язки. Так, згідно зі ст. XI того ж кодексу, туристи своїм поведінням зобов'язані сприяти взаєморозумінню і дружнім відносинам між людьми як на національному, так і на міжнародному рівнях і у такий спосіб сприяти збереженню світу. У місцях транзиту й перебування туристи зобов'язані поважати встановлений політичний, соціальний, моральний і релігійний порядок, а також підкорятися чинним законам і правилам [10].

Однак пандемія COVID-2019 внесла корективи у функціонування туристичного сектору. Фахівці UNWTO стверджують, що скорочення світового туризму у 2020 році становить 72%. Втрати експортних доходів від міжнародного туризму, за даними Всесвітньої туристичної організації UNWTO, в 10 разів перевищують втрати галузі через глобальну економічну кризу 2009 року і становлять більше як 935 млрд доларів США. За даними цієї міжнародної організації, втрати в галузі туризму можуть сягнути 1,1 трлн доларів США [12].

Нинішня ситуація на ринку туризму стала реальною через різке скорочення поїздок усіма видами транспорту, побоювання споживачів і глобальну боротьбу щодо стримання коронавірусної інфекції. Як результат, уряди країн намагаються знайти компромісне рішення, яке б, з одного боку, захистило туристів (споживачів туристичного продукту), з іншого боку, забезпечило можливість функціонування туристичної інфраструктури країни.

Не менш важливим залишається і питання захисту корінного населення від епідемічної загрози. Для цього, наприклад, у більшості країн була введена вимога щодо лабораторного підтвердження відсутності вірусної інфекції COVID-19 у туристів (наявність довідки про тестування за певний період часу). Розглядається і питання введення так званих «паспортів вакцинації проти COVID-19». До речі, ці дії не зовсім корелюються із міжнародними нормами права із захисту прав і свобод людини. У разі їх введення можуть виникнути проблеми із вільним перетинанням кордонів у значної кількості населення планети. Під загрозою опиняться і особи, які дотримуються релігійних догматів, а таких теж чимало.

Водночас виникла інша проблема, яка нівелює заходи з недопущення потрапляння в країну інфікованих туристів і яка є новим проявом шахрайських дій. Йдеться про непоодинокі випадки підроблення довідок про негативні тести на COVID-19 у туристів. А це вже реальна загроза і для туристів, і для туристичної сфери країни, і для місцевого населення. Крім того, це серйозний крок у бік іміджевих втрат країни. Саме зі збільшен-

ням кількості підроблених довідок про результати ПЛР-тестування, що пред'являються іноземними туристами під час прибуття до країни, стикнувся Єгипет – світовий туристичний лідер.

З метою протидії цим шахрайським діям уряди окремих туристичних країн намагаються ввести більш жорсткі вимоги щодо документального забезпечення. Так, влада того ж Єгипту вводить додаткові вимоги щодо оформлення такого роду довідок (наявність «мокрої» печатки, текст англійською мовою, штрих-код, печатка та підпис лікаря і т ін.). Це, безумовно, буде мінімізувати ризики потрапляння в туристичні країни інфікованих осіб, але ж і може призвести до скорочення туристичного потоку через додаткові «бюрократичні процедури», які теж не зовсім відповідають міжнародним стандартам.

Усі вищенаведені факти дій чи спроб ввести певні заборони (обмеження) з боку урядів країн, на жаль, не мають юридичного забезпечення на рівні міжнародно-правових актів, в яких взагалі не були передбачені такі «форс-мажори» та їх наслідки.

Тобто, проаналізувавши наявні реалії, можна дійти таких висновків:

- у діях урядів більшості країн відсутні системні, науково обґрунтовані підходи до виправлення ситуації в туристичній сфері, викликані пандемією;

- з боку міжнародних світових організацій, насамперед ООН та її профільного органу UNWTO, правозахисних організацій, реакція на порушення або передумови до порушень міжнародних нормативно-правових актів, прав і свобод людини не є своєчасною і адекватною;

- з боку правників-міжнародників, а також науковців з міжнародного права теж відсутні обґрунтовані поради щодо вирішення вищенаведеної проблеми.

Для стабілізації ситуації, на нашу думку, необхідно:

- негайно переглянути та відкоригувати міжнародні нормативно-правові акти у сфері туризму з урахуванням ризиків, наслідків пандемій, епідемій, екологічних катастроф;

- не зволікаючи в часі, розпочати цю роботу на системній основі, активізувавши діяльність міжнародних та міждержавних організацій, посиливши їх провідну роль;

- залучити до цієї роботи не тільки регуляторів, ліцензіатів, а й правоохоронців, правозахисників, фахівців у галузі міжнародного права;

- застосовувати науково обґрунтовані методики та вже набутий досвід реагування у надзвичайних ситуаціях;

- після прийняття (або корегування) нових міжнародних нормативно-правових актів у сфері туризму, з урахуванням безпекових стандартів та прав людини, у стислі терміни привести у відповідність національні нормативно-правові акти у туристичній сфері.

Висновки. Виходячи з викладеного, можна констатувати, що світовою спільнотою напрацьовані туристичні стандарти, є правове забезпечення

туристичного бізнесу, але все ж таки наявні міжнародні нормативно-правові акти не надають можливості розв'язувати проблеми, викликані ризиками в сучасних умовах. У прийнятій Всесвітньою нарадою по туризму резолюції особливо підкреслюється наполеглива необхідність:

– визнання всіма державами права своїх громадян на відпочинок і на проведення вільного часу і права на оплачувані відпустки для найманих робітників;

– спрощення там, де це можливо, формальностей, пов'язаних з туристськими подорожами, в плані виїзду і в'їзду (з країни або в країну), митних формальностей, валютного законодавства, медичних правил і т. п.;

– визнання за туризмом державою, громадською думкою його виняткової важливості для економіки країни, яке має бути рівним за значенням, що визнається за іншими сферами економіки країни [10].

Наслідки та уроки пандемії свідчать про необхідність відмови від старих підходів, ревізії наявних правил, у тому числі у сфері організації та функціонування туристичної сфери. Чим скоріше будуть заподіяні дії у цьому напрямі, тим більше шансів не тільки на відновлення туризму, а й отримання доходів від туристичної діяльності, впровадження нових безпекових стандартів, які будуть надійно захищати права і свободи людини.

За прогнозами фахівців ситуація, яка виникла у світі з коронавірусною інфекцією, може повторитися в ще більш гіршому вигляді. Багато побоювань у фахівців різного рівня викликають і кліматичні зміни.

Уряди держав самотужки, не маючи можливості використовувати міжнародну нормативно-правову базу (через її невідповідність сучасним реаліям), не зможуть врегулювати вищенаведені проблеми. Потрібні єдині стандарти, які будуть імплементовані у національне законодавство країн, що дасть можливість уникнути багатьох порушень.

Література:

1. Про туризм : Закон України від 15 вересня 1995р. № 324/95-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 31. Ст. 24.
2. Про внесення змін до Закону України «Про туризм» : Закон України від 18 листопада 2003 р. № 1282-IV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 13. Ст. 180.
3. Смолій В.А. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / В.А. Смолій, В.І. Цибух ; за ред. В.К. Федорченко. Київ : ВД Слово, 2006. 372 с.
4. Кляп М.П., Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму : навчальний посібник. Київ : Знання, 2011. 334 с.
5. Маркіна І.А. Управління безпекою туристичного бізнесу. *Економіка Крима*. 2012. № 1 (38). С. 174–176.
6. Kovari I. Applied Studies in Agribusiness and Commerce. *Safety and Security in the Age of Global Tourism. Budapest*, 2011. No. 3–4. Vol. 5. Pp. 59–61.
7. Mansfeld Y., Pizam Y. *Tourism, Security and Safety: from theory to practice*. Oxford. Elsevier Butterworth–Heinemann, 2006. 376 p.
8. Козинець В. Безпека життєдіяльності у сфері туризму : навчальний посібник. Київ : Київський ун-т туризму, економіки і права, 2006. 575 с.

9. Международное право : учебник / отв. ред. Ю.М. Колосов, Э.С. Кривчинова. Москва : Международные отношения, 2005. 776 с.
10. Довідник з міжнародного туризму / Чернега О.Б. та ін. ; за ред. О.Б. Чернеги. Кривий Ріг : Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, 2016. 116 с.
11. Альфер О.В. Міжнародне регулювання туристичної діяльності. *Розвиток соціально-економічних систем у сучасних умовах* : матеріали міжнародної наук.-прак. конф. (м. Харків, 16–17 грудня 2016 р.). Херсон : ВД Гельветика, 2016. С. 15–16.
12. Офіційний сайт UNWTO. Розділ статистика туризму. URL: www.e-unwto.org.

Cherednychenko O., Kozlova A. Relevance of changes to international legal acts in the tourism sector under global crisis caused by the COVID-19 pandemic and prevention of human rights abuse

Summary. The article examines the development and implementation of theoretical and methodological approaches to improving the system of legal acts in the field of international tourism in the context of new challenges and new risks at the international level. The authors analyze the current state of the tourism industry in terms of new challenges and risks, primarily due to the outbreak of the COVID-19 pandemic. The article presents the main international regulations in the field of tourism. Separate normative-legal acts of the national legislation regulating relations between subjects of the tourist branch of the state are presented. It was found that in modern conditions, the existing international and national legal framework needs to be improved and adjusted. The authors have a reasoned opinion on the inadmissibility of delaying this process. As well as the need to use scientific methods in the course of work to improve international regulations, to involve scientists, industry experts, international lawyers, government officials and government agencies to perform this task. It is important to take into account the opinion of practitioners working in the field of tourism. Particular attention should be paid to respect for human rights and freedoms as a fundamental value, non-discrimination of a person in the process of development and implementation of new international security standards. The authors believe that in the current situation, this work should be organized quickly, efficiently, but carefully. It should be based on a comprehensive, systematic basis, taking into account both long-term forecasts of the industry and possible new risks and challenges. According to the authors, approaches to the use of modelling of existing and possible algorithms of the tourism sector of the economy in times of crisis and emergencies are appropriate. During the study, the authors tried to find and suggest ways to implement these tasks, to provide scientifically sound models for practical implementation.

Key words: tourism, security, danger, risks in tourism, international standards, international legal acts, security passports, personal identification, security system, international legal relations, international tourism standards, international conventions and agreements, tourism industry, tourism, human rights, human health.